

Nová cesta pastýřů a nová cesta králů

Sergej O. Prokofjev

Pozorování běhu roku v poměru k rytmu sedmerosti v něm obsaženému, který se vyjadřuje v sedmi hlavních křesťanských svátcích, chceme uzavřít přehledem o ročním běhu *v celku* tím, že se zaměříme na jeho všeobecnější zákonitosti. Přitom nám může - tak jako v předcházejícím zkoumání - posloužit jako východisko skutečnost, že roční rytmus Země jakožto živoucího organismu se přirozeně dělí na dvě části životního cyklu: na vdech a výdech, jak to odpovídá dvěma polovinám roku od svátku Janova až k Vánocům a od Vánoc (nebo přesněji od Epifanias) opět až ke dni sv. Jana, a každá část má svůj vlastní charakter.

Těmto dvěma fázím v životním rytmu Země odpovídají také dva způsoby starého zasvěcení: cesta k duchu ponořením do vlastního nitra a cesta vnější, k duchu makrokosmu. Dříve byly tyto dva druhy zasvěcení, které pocházely ze dvou rozdílných mystérijních proudů, odvozených z jižní a severní cesty z Atlantidy, přísně od sebe odděleny. Teprve od té doby, co se na Zemi objevilo duchovní Slunce, Kristus, bylo možné sjednocení těchto dvou proudů v obsáhlém křesťanském zasvěcení, jehož základem je největší mystérium zemského vývoje, mystérium Golgoty. „Jen v Kristově postavě se sjednocují oba druhy [zasvěcení]. Víme-li to, můžeme teprve správně porozumět Kristově postavě.“, praví Rudolf Steiner. Ba co více: Od doby, kdy se stal Kristus novým Duchem Země, máme jako nejvhodnější možnost jít ve spojení s *plným ročním koloběhem* oběma cestami, které jsou v něm spojeny přirozeným způsobem.

Na toto sjednocení obou proudů v jednom mystériu Kristovu poukazuje nás již jaksi prorocky objevení se pastýřů a mágů z východu, popsané ve dvou evangeliích, kteří se chtěli účastnit dvojího vánočního mystéria zrození, přičemž pastýři jsou zástupci „jižního proudu“, jehož nejvýznačnější zasvěcenec se jim zjevil na poli v podobě „nebeských zástupů“; a mágové z Východu, zástupci „severního proudu“, přišli, aby uctili znovuzrození největšího zasvěcence svých mystérií.

Charakter zasvěcení, jak se vyjadřuje v obrazech pastýřů a králů, dostal však úplně nové zaměření, poté co se Kristova bytost sjednotila se zemským bytím. Od té doby spočívá „cesta pastýřů“ v tom, aby našli cestu od prožívání ducha v nitru k prožívání ducha ve vnějším světě, v makrokosmu, a „cesta královská“ znamená naopak uskutečnit přechod od prožívání ducha ve světových dálkách k prožívání ducha ve vlastním nitru. Tak je metamorfóza obou cest, která se uskutečnila po mystériu Golgoty, následek té skutečnosti, že Kristova bytost vstoupila do zemského vývoje. A můžeme říci, věnujíc se opět ročnímu běhu: Jedna polovina, od Epifanias až ke dni sv. Jana, jež je spojena s výdechem Země, odpovídá v epoše od přelomu věků nové „cestě pastýřů“ z nitra na venek, a druhá polovina, od sv. Jana až k Vánocům, která souvisí s vdechem Země, odpovídá nové „cestě králů“, která dnes vede z venku do nitra.

To, co bylo právě řečeno, se dá ještě prohloubit, vzpomeneme-li si, že pastýři, tak jak vyplývá ze čtvrtého dílu Meditace Základního kamene, byli nositeli především impulsu srdce, impulsu *lásky*, mágové z východu ale nositeli impulsu hlavy, *moudrosti*. Spolu s touto charakteristikou obou proudů se může pohlížet ještě na další aspekt obou polovin roku, na který ukázal Rudolf Steiner, na aspekt, který dává možnost poznat poměr jedné poloviny k činům Krista, jež zakládají vládu *svobody a lásky* na Zemi, a druhé poloviny k uskutečnění světové karmy v lidském životě, které nastává *moudrostiplnými* činy vyšších hierarchií. Tak charakterizuje Rudolf Steiner obě poloviny roku takto: „A zbývá druhá polovina roku [od svatojánské doby k Vánocům], A chápeme-li ji právě tak, tak vzchází pro člověka také zase druhá stránka jeho života. Chápeme-li onen vztah fyzická k duševnu člověka a k nadfyzicku, který obsahuje v sobě svobodu, již je pozemský člověk na Zemi účasten, potom chápeme v souvislostech mezi Vánocemi, Velikonocemi a Svátky svatodušními *svobodného člověka na Zemi*. A

chápe-li ho z těchto tří myšlenek, z myšlenky Vánoc, z myšlenky Velikonoc a z myšlenky svatodušní, a necháme-li se tím podnítit, abychom porozuměli ostatní části roku, pak vystupuje druhá polovina lidského života, kterou jsem vám naznačil tím, že jsem řekl: *Pohlédneme-li na lidský osud - zjevují se za ním hierarchie, práce, tkaní hierarchií*. Proto je to tak veliké nahlížet skutečně do určitého lidského osudu, protože se vidí, jak za ním stojí celé *hierarchie*.“

Když na to takto pohlédneme, máme v jedné polovině roku jaksi vzpomínku na kdysi vykonané sjednocení Kristovy bytosti, nositele *kosmické lásky*, se zemským bytím, jímž celý zemský vývoj přijal impuls k novému *vzestupu*. Tento proces vzestupu počíná v době Epifanias a rozprostírá se přes Velikonoce až k Svatodušním svátkům. V něm máme současně utvrzení *svobody* ve vývoji lidstva. Neboť Kristus obdarovává lidské duše, když se s nimi na této cestě spojuje, impulsy lásky a svobody, těmi impulsy, které v daleké *budoucnosti*, až budou úplně vyvinuty, umožní lidstvu, aby dosáhlo svého vytčeného božského cíle: stát se desátou hierarchií v kosmu, hierarchií, která bude působit jedině z nejčistšího principu svobody a lásky.

Během druhé poloviny roku vystupují potom jiné vlivy silněji do popředí a to činy vyšších hierarchií řídicí karmu Země a člověka. V této karmě je obsažena jak *minulost* vývoje lidstva, tak také ona světová *moudrost*, která umožnila Zemi, aby se stala tím, čím je dnes: kosmem moudrosti, který se bude tou měrou, jakou se lidstvo stává desátou hierarchií, proměňovat v kosmos svobody a lásky.

Tyto procesy mohou být charakterizovány také takto: Jedna polovina roku poukazuje na cestu, na níž člověk, vyvíjeje se, stále více proniká do sil Kristových a jde vstříc vzniku nového kosmu, když bude stoupat s Kristem do stále vyšších duchovních sfér a bude je tvůrčím způsobem přetvářet, vycházející z principů svobody a lásky. Na tuto *budoucnost* ukazuje nám prorocky každoroční výstup Kristovy bytosti jakožto nového Ducha Země společně s duší Země do světových dálek, do dálek makrokosmu, jichž dosahuje v době svatojánské, kde zasvěcenci zjevuje kosmické náboženství bohů, jejich světový cíl, nejvyšší ideál lidstva - tajemství desáté hierarchie. Tak odpovídá svatojánská doba v ročním rytmu také cíli *nové cesty pastýřů*, který Rudolf Steiner charakterizuje takto: „Potom budou k nám hovořit ne pouze lhostejně rostoucí rostliny samotné, zurčící proud, zurčící pramen, blesk z oblaků, hrom z oblaků, potom budou proudit ze všeho toho, co říkají květinky na poli, ze všeho, co hovoří blesky a hromy z oblaků, ze všeho, co říkají zářící hvězdy a zářící Slunce, ze všeho toho budou jaksi jako výsledek celého pozorování přírody proudit do našich očí, do našich uší, k našim srdcím, slova, která nezvěstují nic jiného než: *Zjevuje se Bůh na výsostech a mír má být mezi lidmi na Zemi, kteří jsou dobré vůle*.“

Druhá polovina roku nám naproti tomu ukazuje obraz, jak se kosmos stal člověkem, to znamená obraz minulého vývoje, takže se zasvěcenci odhaluje zvláště za třinácti svátých nocí základní tajemství *světového vývoje*, tajemství hierarchického kosmu jako velkého anthropa, kosmického „Adama Kadmona“, jehož plnost sil byla vnesena sjednocením Kristovy bytosti se Zemí do jejího bytí. Na toto tajemství *minulosti* našeho kosmu ukazuje nám Kristova bytost, když se blíží opět k Zemi během druhé roční epochy z kosmických dálek a tak opakuje v ročním rytmu cestu, kterou kdysi vykonala ze světových dálek, aby se vtělila v jednom lidském těle a uskutečnila mystérium Golgoty. Tím odpovídá doba Vánoc také cíli *nové cesty králů*, kterou Rudolf Steiner popisuje takto: „... tak musíme být s to získat astronomii, řešení světové záhady z nitra člověka pomocí imaginace, inspirace a intuice. Duchovní nebo tajná věda, která je *čerpána z nitra člověka*, ta musí pro nás vzniknout. Musíme vybádat, co je vlastní bytost člověka. *A vlastní bytost člověka musí nám hovořit z vývoje světa* skrze tajemství Saturnu, Slunce, Měsíce, Země, Jupiteru, Venuše a Vulkánu. Musíme cítit, že v našem nitru povstává vesmír.“

Oba procesy, které obsahují *celý* roční koloběh v jeho souhrnu, shledáváme opět v těchto meditativních slovech Rudolfa Steinera;

„Chceš-li poznat sebe sama, pohled v světě na vše strany. Chceš-li poznat svět, pohled do všech svých vlastních hlubin.“

„Willst du dich selber erkennen, Blicke in der Welt nach allen Seiten. Willst du die Welt erkennen, Schau in alle deine eigenen Tiefen.“